

Repertoiretoneel

Je kon het van ver zien aankomen. Eerst waren er een aantal acteurs die opriepen tot een groter middenveld dat repertoire speelt voor een breed publiek. Even later pakte Geert Allaert uit met de plannen voor een Publiekstoneel. Vervolgens keurde het Vlaams Parlement een motie goed waarin de regering wordt gevraagd om de aandacht voor het klassieke repertoire aan te zwengelen. Bert Anciaux, ten slotte, liet weten dat er op dit vlak een inhaalbeweging nodig is, want er bestaat blijkbaar in het theater een schroom om Shakespeare te brengen zoals de auteur dat zelf voor ogen had.

Het lijkt me nogal duidelijk welk soort toneel al deze mensen *niet* voor ogen hebben. Dat is, om maar enkele bekende voorbeelden te noemen, de *Medeia* die Jan Decorte op basis van Euripides maakte. Of de bewerking door Tom Lanoye van de koningsdrama's van Shakespeare. Ze vertellen weliswaar het hele verhaal, maar het zijn niet de *originals* – niet de oorspronkelijke stukken dus.

Het is veel minder duidelijk welk toneel ons daarbij dan *wel* voor ogen zou moeten staan. Om te beginnen weten we niet eens hoe de auteur zijn tekst indertijd bedoeld heeft en wat voor opvoering hij daarbij in gedachten had. We weten maar heel weinig over hoe het toneel vroeger precies in zijn werk ging. Dat is dus vooral giswerk.

Ik hou heel veel van klassiek repertoire. Maar dat wil niet zeggen dat ik al die stukken ook wil opgevoerd zien zoals ze ons zijn overgeleverd. Ze zitten vol verwijzingen naar (maatschappelijke, culturele,...) zaken van toen die voor ons vandaag volstrekt onbegrijpelijk zijn en waar je bij het kijken nauwelijks wat of helemaal niets mee aan kunt. Spannend toneel is wel wat anders.

Hoe oorspronkelijk zijn die stukken trouwens? Op een enkele uitzondering na gaan alle bewaarde Griekse stukken terug op de verhalen rond het wedervaren van Oidipos en zijn familie, en de Trojaanse oorlog. Shakespeare schreef bijna geen enkel stuk dat niet op bestaand materiaal teruggaat. Hij *herschreef*, voor *zijn* publiek in *zijn* tijd.

Met hun bewerkingen en herschrijvingen doen Jan Decorte en Tom Lanoye alleen maar wat de oude meesters hen hebben voorgedaan. Ze variëren op oud materiaal, leggen andere klemtonen, herinterpreteren. Hoe meer je Shakespeare bewerkt, hoe dichter je – paradoxaal genoeg – bij zijn manier van werken komt te staan.

Veel van die oude stukken mogen zoals ze ons zijn overgeleverd niet meer *speelbaar* zijn, ze zijn meestal nog wel heel *leesbaar*. Toneel lezen is fijn. Want bij het lezen heb je het tempo zelf in handen. Je kunt terugbladeren, of stilstaan en dan weer verdergaan. Bovendien is er het ongelooflijke surplus dat je er je eigen regie bij kunt bedenken. (Met daarbij de fantasie van een cast in volle bezetting, wat in het toneel bij ons gewoon niet meer bestaat!)

Daarom volgend voorstel. Kan er onder impuls en met de steun van de Vlaamse overheid niet eindelijk eens écht gezorgd worden voor een serieus fonds dat goedkope uitgaven op de markt brengt van (vertalingen van) klassiek repertoire? Kleine boekjes, zoals de Duitsers die gele van Reclam hebben. Voor maximum 2,5 euro per stuk. Die boekjes worden in theaters verkocht en zo kan het publiek – nadat het de bewerkingen van antiek materiaal in bijvoorbeeld *Atropa* van Tom Lanoye heeft gezien – nalen hoe het er bij Euripides staat. En hoe Goethe dat op zijn beurt bewerkt heeft, en daarna weer Claus, enzovoorts enzoverder.

Deze inhaalbeweging is nodig. Want hoe moeten theatermakers en hun publiek zich tot de klassiekers verhouden als ze niet eerst de teksten kunnen lezen? ©

JOHAN REYNIERS

Coverfoto: Liesa Naert en Veerle Dobbelaere
in *Krankheit Frau* van Hanneke Pauwe © Maaike Buys

COLOFON

Etcetera Tijdschrift voor podiumkunsten

Versijnt vijf maal per jaar: in februari, april, juni, september en december. Opgericht in 1982 door Hugo De Greef en Johan Wambacq.

Een uitgave van Theaterpublicaties vzw, Sainctelettesquare 19, B-1000 Brussel, bestuur@e-tcetera.be, www.e-tcetera.be

Redactie

redactie@e-tcetera.be

Johan Reyniers, hoofdredactie; Daniëlle de Regt, Ivo Kuyl, Bart Meuleman, Jeroen Peeters, Karlien Vanhoonaeker, redactie; Elke Decoker, eindredactie

Medewerkers aan dit nummer

Herman Asselberghs, Elke Decoker, Eric de Kuyper, Timmy De Laet, Tim Etchells, Delphine Hesters, Marc Holthof, Erwin Jans, Martin Nachbar, Anoeek Nuyens, Koen Peeters, Bart Philipsen, Klaas Tindemans, Pieter T'Jonck, Christophe Van Gerrewy, Myriam Van Imschoot, Jeroen Versteel, John Zwaenepoel

Abonnementenadministratie

abonnements@e-tcetera.be

Etcetera p/a TWI vzw, Linthoutbosstraat 37, B-1200 Brussel tel. 02/733 42 25 (ma-wo, 8-12 u)

Abonnement 10 nummers

– België: € 55 (studenten en leraren: € 50*)

– EU: € 71

– Andere landen: € 85

Abonnement 5 nummers

– België: € 30 (studenten en leraren: € 27,5*)

– EU: € 38

– Andere landen: € 45

* kopie studenten- of lerarenkaart bezorgen a.u.b.

Abonnementen gaan in met het eerstvolgende nummer na ontvangst van de betaling. Andere nummers worden geleverd tegen de prijs van een los nummer + verzendkosten.

Abonnementen worden voor dezelfde periode verlengd tenzij één maand voor afloop opgezegd.

Betalingen

Op rekening 433-1185601-92 bij de KBC te 1000 Brussel

Voor betalingen uit het buitenland:

IBAN: BE12 4331 1856 0192

BIC: KREDEBB

KBC Bank Brussel – Dansaert,

Oude Graanmarkt 9, B-1000 Brussel

Losse nummers

België: € 7 - Nederland: € 9

Verkooppunten

zie www.detijdschriften.be

Distributie

EPO, tel. 03 239 68 74 i.s.m. Culturele & Literaire Tijdschriften vzw

Etcetera is lid van

Culturele & Literaire tijdschriften vzw, www.detijdschriften.be

Etcetera wordt gesteund door

Het ministerie van de Vlaamse Gemeenschap –

administratie Cultuur

Participanten van Etcetera

SACD België; Cultuurcentrum Brugge; dans in Limburg en Forte,

provincie Limburg; De Munt, Brussel; deSingel, Antwerpen;

De Vlaamse Opera, Antwerpen-Gent; HETPALEIS, Antwerpen;

Kaaitheater, Brussel; KVS, Brussel; Lod, Gent; NTGent, Gent;

Provinciaal Domein Dommelhof, Neerpelt; Rosas, Brussel;

Toneelhuis, Antwerpen; Vooruit, Gent

Grafisch ontwerp

Van Looveren & Princen, Brussel

Druk

Artoos, B-1910 Kampenhout

Verantwoordelijke uitgever

Johan Wambacq, Mangelschotsstraat 13, B-1861 Wolvenstem

Wie niet kon worden bereikt voor een regeling inzake copyright, wordt verzocht contact op te nemen met de redactie.

Met steun van de Vlaamse overheid

culturele en literaire tijdschriften

www.detijdschriften.be